

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการศึกษา

การศึกษาถึงปัจจัยที่ผลต่อการค้างชำระหนี้สินเชื่อการเกษตรของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรป่าซาง จำกัด จังหวัดลำพูน ในการศึกษาครั้งนี้ได้ทำการเก็บข้อมูลแบบสอบถามโดยเลือกกลุ่มตัวอย่างจากสมาชิกสหกรณ์การเกษตรป่าซาง จำกัด ที่ได้ทำการกู้ยืมเงินด้านสินเชื่อการเกษตร จำนวน 500 ตัวอย่าง ซึ่งเป็นลูกหนี้ปกติ (หนี้ดี) จำนวน 284 ตัวอย่าง และเป็นค้างชำระ (หนี้เสีย) จำนวน 216 ตัวอย่าง จากจำนวนสมาชิกทั้งหมด 42 กลุ่ม รวม 2,590 คน แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์ถึงปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้สินเชื่อการเกษตร โดยใช้แบบจำลองโลจิท (Logit Model) โดยเทคนิควิธีการวิเคราะห์การประมาณภาวะความน่าจะเป็นสูงสุด (Maximum Likelihood Estimates: MLE) และเทคนิควิเคราะห์โดยวิธี Marginal effect

ผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรป่าซาง จำกัด จังหวัดลำพูน ที่ได้ทำการกู้ยืมเงินในสินเชื่อการเกษตร จำนวน 500 ราย พบว่าส่วนใหญ่เป็นเพศชายจำนวน 345 ราย คิดเป็นร้อยละ 69.0 สมาชิกสหกรณ์มีอายุในช่วง 41-60 ปี จำนวน 365 ราย คิดเป็นร้อยละ 73.0 มีการศึกษาระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่าถึง 409 ราย คิดเป็นร้อยละ 81.8 มีสถานะภาพสมรสจำนวน 419 ราย คิดเป็นร้อยละ 83.8 มีรายได้เฉลี่ยของครอบครัวอยู่ในช่วง 1-5,000 บาทต่อเดือนจำนวน 463 ราย คิดเป็นร้อยละ 92.6 จำนวนสมาชิกในครัวเรือนส่วนใหญ่มีทั้งหมด 4 ราย คิดเป็นร้อยละ 35.0 และส่วนใหญ่ไม่ต้องส่งบุตรเรียนในปัจจุบันมีจำนวน 238 ราย คิดเป็นร้อยละ 47.6 ระยะเวลาการเป็นสมาชิกสหกรณ์อยู่ในช่วง 1-20 ปี จำนวน 373 ราย คิดเป็นร้อยละ 74.6 ส่วนใหญ่ไม่มีตำแหน่งทางสังคมมีจำนวน 480 ราย คิดเป็นร้อยละ 96.0 ไม่มีหนี้สินนอกระบบมีจำนวน 295 ราย คิดเป็นร้อยละ 59.0 มีการถือครองพื้นที่ทำการเกษตรเป็นของตนเอง จำนวน 445 ราย คิดเป็นร้อยละ 89.0 ที่ตั้งของพื้นที่ทำการเกษตรอยู่นอกเขตชลประทาน มีจำนวน 376 ราย คิดเป็นร้อยละ 75.2

เมื่อพิจารณาด้านการกู้ยืมเงินจะพบว่า สมาชิกสหกรณ์กลุ่มตัวอย่างนำเงินกู้ไปใช้ตามวัตถุประสงค์ (ใช้เพื่อการเกษตร) 335 ราย คิดเป็นร้อยละ 67.0 โดยวงเงินกู้ที่ได้รับน้อยกว่า 1.5 แสนบาท จำนวน 414 ราย คิดเป็นร้อยละ 82.8 มีปัญหาในการประกอบกิจการเป็นส่วนใหญ่ โดยปัญหาที่พบมากที่สุดคือ ต้นทุนการผลิตสูงขึ้น จำนวน 291 ราย คิดเป็นร้อยละ 58.2 มีหลักประกัน

สินเชื่อเป็นของตนเอง จำนวน 411 ราย คิดเป็นร้อยละ 82.2 มีความสามารถในการชำระหนี้ได้บางส่วนจำนวน 390 ราย เป็นร้อยละ 78 จำนวนสัญญาเงินกู้ 1 สัญญา มีจำนวน 276 ราย คิดเป็นร้อยละ 55.2 มีการชำระต้นเงินผิดสัญญา ดอกเบี้ยประจำปีค้าง จำนวน 186 ราย คิดเป็นร้อยละ 37.2 แหล่งเงินที่นำมาชำระหนี้มาจากรายได้ภาคการเกษตร จำนวน 328 ราย คิดเป็นร้อยละ 65.6 มีระยะเวลาในการชำระหนี้ 1-5 ปี จำนวน 407 ราย คิดเป็นร้อยละ 81.4

เมื่อพิจารณาถึงความพึงพอใจของสมาชิกสหกรณ์ พบว่า พนักงานได้มีการเยี่ยมชมสมาชิกสหกรณ์ จำนวน 482 ราย คิดเป็นร้อยละ 96.4 สมาชิกส่วนใหญ่จะได้รับการแนะนำให้ความรู้ จำนวน 494 ราย คิดเป็นร้อยละ 98.8 ได้รับการบริการที่ดีจากพนักงานสหกรณ์ จำนวน 493 ราย คิดเป็นร้อยละ 98.6 มีความพอใจในการดำเนินงานของสหกรณ์ จำนวน 346 ราย คิดเป็นร้อยละ 69.2 สมาชิกสหกรณ์ส่วนใหญ่มีความเห็นว่ากฎระเบียบข้อบังคับของสหกรณ์ไม่เป็นปัญหาและอุปสรรค จำนวน 415 ราย คิดเป็นร้อยละ 83.0

ผลการศึกษาในด้านปัญหาและข้อเสนอแนะในการดำเนินงานของสหกรณ์ พบว่าสมาชิกสหกรณ์ส่วนใหญ่ต้องการให้สหกรณ์ปรับปรุงในด้านการเงินมากที่สุด จำนวน 347 ราย คิดเป็นร้อยละ 69.4 ความต้องการให้สหกรณ์ช่วยเหลือในด้านต่างๆ สมาชิกสหกรณ์ส่วนใหญ่จะไม่แสดงความคิดเห็น จำนวน 411 ราย คิดเป็นร้อยละ 82.2 และในส่วนของสมาชิกที่แสดงความคิดเห็นนั้นมีความต้องการให้สหกรณ์ช่วยลดอัตราดอกเบี้ยในการกู้ยืมเงินจากสหกรณ์มากที่สุด โดยมีจำนวนทั้งหมด 40 คน คิดเป็นร้อยละ 8.0 และด้านปัญหาของสมาชิกในการกู้ยืมเงินของสหกรณ์ สมาชิกส่วนใหญ่จะไม่แสดงความคิดเห็น จำนวน 493 ราย คิดเป็นร้อยละ 98.6 ในส่วนของสมาชิกที่แสดงความคิดเห็นนั้นจะประสบกับปัญหาเรื่องการตลาดของผลผลิตทางการเกษตรและราคาผลผลิตตกต่ำ จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.8

ผลการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้สินเชื่อการเกษตรของสมาชิกสหกรณ์ การเกษตรป่าชาย จำกัด จังหวัดลำพูน พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ การที่สมาชิกมีระยะเวลาในการชำระหนี้ค้ำมากกว่า 10 ปีเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญที่สุดซึ่งมีผลทำให้โอกาสที่สมาชิกจะเกิดการค้างชำระหนี้เพิ่มขึ้นร้อยละ 25.92 รองลงมาได้แก่ อายุของสมาชิกที่มีอายุมากกว่า 45 ปี การที่ลูกหนี้ได้รับการเยี่ยมเยียนและติดตามหนี้จากพนักงาน และวงเงินกู้ที่สมาชิกได้รับมากกว่า 50,000 บาท โดยปัจจัยทั้งสามมีผลต่อการค้างชำระหนี้เพิ่มขึ้นระหว่างร้อยละ 21-24 ในขณะที่แหล่งของเงินที่ผู้กู้นำมาชำระหนี้เงินกู้มาจากแหล่งอื่นๆ ที่ตั้งของพื้นที่ทำการเกษตรอยู่นอกเขตชลประทาน สมาชิกที่เป็นเพศชาย สมาชิกที่มีบุตรที่ต้องส่งเรียน 1 คน และการมีหนี้สินนอกระบบ ปัจจัยเหล่านี้มีผลต่อโอกาสที่สมาชิกจะเกิดการค้างชำระหนี้กับสหกรณ์

เพิ่มขึ้นระหว่างร้อยละ 13 - 19 และการที่สมาชิกมีรายได้เฉลี่ยของครอบครัวมากกว่า 5,000 บาท ต่อเดือนจะมีผลต่อโอกาสที่สมาชิกจะเกิดการค้างชำระหนี้เพิ่มขึ้นเพียงร้อยละ 0.02 เท่านั้น

5.2 ข้อเสนอแนะ

จากการปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้สินเชื่อการเกษตรของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร ป่าช่าง จำกัด จังหวัดลำพูน ทำให้ทราบถึงปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้ และผลที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้ควรจะนำไปใช้ประโยชน์ และผู้ที่เกี่ยวข้องควรพิจารณาคุณสมบัติของผู้กู้รายใหม่ตามหลัก 6Cs และ 5Ps อย่างเคร่งครัด โดยเฉพาะปัจจัยที่มีระดับความสำคัญในการก่อให้เกิดการค้างชำระหนี้เพิ่มขึ้น ซึ่งได้แก่ ระยะเวลาในการชำระหนี้ควรจะเหมาะสมกับวงเงินกู้ที่ได้รับ โดยระยะเวลาในการผ่อนชำระที่ยาวนานจะทำให้เกิดความเสียด้านความแน่นอนของอัตราดอกเบี้ย ความสามารถในการชำระหนี้ และการเสื่อมค่าของหลักทรัพย์ค้ำประกัน อีกทั้งยังต้องพิจารณาในกรณีของอายุและเพศของผู้กู้ซึ่งถ้าผู้กู้เป็นเพศชายซึ่งเป็นหัวหน้าครอบครัวว่ามีภาระรายจ่ายมากน้อยเพียงใด จำนวนบุตรที่ต้องส่งเรียนเหมาะสมกับรายได้เฉลี่ยของครอบครัวหรือไม่ ที่สำคัญควรตรวจสอบข้อมูลเครดิตของผู้กู้ถึงแหล่งของเงินที่นำมาชำระหนี้รวมถึงหนี้สินนอกระบบของผู้กู้ด้วย เนื่องจากจะมีผลโดยตรงต่อความสามารถในการชำระคืนหนี้เงินกู้

การที่จะช่วยลดค่าใช้จ่ายในครอบครัวลง อาจจะช่วยให้สมาชิกมีเงินเก็บเพิ่มมากขึ้น โดยวิธีการลดค่าใช้จ่ายภายในครอบครัวลงนี้ สหกรณ์ควรมีโครงการที่จะกระตุ้นให้สมาชิกได้มีส่วนร่วมกับสหกรณ์มากขึ้น ทั้งนี้เพื่อช่วยแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายของสมาชิกลง เช่น ค่าเล่าเรียนของบุตร ค่ารักษาพยาบาล โดยให้สมาชิกนำใบเสร็จมาเบิกค่าใช้จ่ายในส่วนนี้จากทางสหกรณ์ ได้บางส่วน จะทำให้ลดค่าใช้จ่ายภายในครัวเรือนได้ในระดับหนึ่ง ซึ่งจะส่งผลต่อความสามารถในการชำระหนี้คืนได้ในระดับหนึ่ง นอกจากนี้การเพิ่มรายได้ให้สมาชิกก็เป็นหนทางหนึ่งที่จะช่วยให้สมาชิกมีรายได้ที่เพิ่มขึ้น โดยทางสหกรณ์ควรมีการส่งเสริมอาชีพให้แก่เกษตรกร นำเกษตรกรไปศึกษาดูงาน และฝึกอบรมตามสถานที่ต่างๆจากกลุ่มเกษตรกรตัวอย่างที่ประสบความสำเร็จ จากนั้นให้เกษตรกรกลับมาพัฒนาตนเอง โดยทางสหกรณ์จะสนับสนุนทางด้านวัตถุดิบ งบประมาณ และการตลาดให้ ซึ่งหากโครงการประสบความสำเร็จ จะช่วยให้เกษตรกรมีรายได้ที่เพิ่มขึ้น และลดภาระการค้างชำระหนี้ได้ดียิ่งขึ้น

การที่ลูกหนี้มีหนี้ค้างกับสหกรณ์และไม่มีความกระตือรือร้นที่จะชำระหนี้คืนให้กับทางสหกรณ์ ซึ่งอาจจะเกิดจากการที่ลูกหนี้ได้รับฟังข่าวสารข้อมูลจากทางเจ้าหน้าที่หรือแหล่งอื่นที่ให้ข้อมูลผิดไป ทำให้ลูกหนี้เกิดความเข้าใจที่ผิดพลาด เช่น การที่ลูกหนี้คิดว่ากองทุนฟื้นฟูและพัฒนา

เกษตรกรจะเข้าช่วยเหลือลูกหนี้ที่มีหนี้ค้างกับสหกรณ์และไม่สามารถที่จะชำระหนี้ได้หมด จึงรอคอยความช่วยเหลือจากทางการ ทำให้ไม่ยอมชำระหนี้ ทำให้สหกรณ์ไม่สามารถที่จะติดตามหนี้จากลูกหนี้ได้ ทำให้เกิดความเสียหายต่อสหกรณ์การเกษตร ดังนั้นเจ้าหน้าที่ควรมีการศึกษาข้อมูลให้ดี เพื่อที่จะได้ทำความเข้าใจให้เกษตรกร ได้อย่างถูกต้องเพื่อป้องกันปัญหาดังกล่าว

บทบาทของภาครัฐบาล

ในส่วนของภาครัฐ โดย กรมส่งเสริมสหกรณ์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ก็ได้มีดำเนินโครงการช่วยเหลือเกษตรกรเพื่อลดภาระหนี้สินเกษตรกรรายย่อยและยากจนผ่านสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 29 กรกฎาคม 2551 ทั้งนี้หลักเกณฑ์ของเกษตรกรที่จะเข้าร่วมโครงการนั้นกรมส่งเสริมสหกรณ์จะให้สิทธิเกษตรกรที่มีหนี้เงินกู้ไม่เกิน 100,000 บาทซึ่งส่วนมากเป็นเกษตรกรรายย่อยที่ยากจนที่เป็นสมาชิกสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรที่มีปัญหาทางด้านหนี้สิน ดังนั้นเพื่อเป็นการช่วยเหลือเกษตรกรรายย่อยที่เป็นสมาชิกสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรจึงได้ดำเนินการช่วยเหลือในเรื่องของการลดภาระหนี้ โดยการลดดอกเบี้ยเงินกู้ลงร้อยละ 3 ต่อปีเป็นระยะเวลา 2 ปี ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2551- 30 กันยายน 2553

ทั้งนี้การลดภาระหนี้ คือการลดดอกเบี้ยเงินกู้ให้กับเกษตรกรที่เป็นสมาชิกสหกรณ์ โดยจะได้รับการลดดอกเบี้ยเงินกู้ลงร้อยละ 3 ต่อปี ซึ่งรัฐจะเป็นผู้รับภาระจ่ายดอกเบี้ยในส่วนที่สหกรณ์ลดให้กับสมาชิกแทน สำหรับเงินกู้ที่เกษตรกรเป็นหนี้ นั้น แต่ละรายรวมทุกสัญญาต้องไม่เกิน 100,000 บาท และจะได้รับการลดดอกเบี้ยไม่เกิน 2 ปี ซึ่งเกษตรกรที่ได้รับการลดภาระหนี้ต้องเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูอาชีพ โดยรัฐจะอุดหนุนเงินทุนเพื่อตั้งเป็นกองทุนฟื้นฟูอาชีพ ซึ่งจะให้อำนาจของคณะกรรมการดำเนินงานของสหกรณ์พิจารณาอีกครั้ง

สำหรับแนวในการฟื้นฟูอาชีพของสมาชิกที่ได้รับการลดภาระหนี้ให้กับสหกรณ์จะดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้ โดยมีสหกรณ์เป็นผู้วางแผนร่วมกับเกษตรกรสมาชิก ทั้งในส่วนของการฟื้นฟูอาชีพเดิมหรือประกอบอาชีพใหม่ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสมัครใจของสมาชิกซึ่งจะได้รับการสนับสนุนเงินทุนเพื่อดำเนินการตามแผนฟื้นฟูอาชีพรายละ 3,000 บาท รวม 2 ปี โดยวัตถุประสงค์ของการฟื้นฟูอาชีพให้กับเกษตรกรที่เข้าร่วม โครงการลดภาระหนี้ นั้น มีเป้าหมายที่ต้องการสร้างรายได้เสริมให้กับเกษตรกร ได้กลับมาประกอบอาชีพอย่างมั่นคง มีรายได้เพียงพอที่จะดำรงชีพและเป็นการเพิ่มขีดความสามารถในการชำระหนี้คืนให้กับสหกรณ์ได้ดีในระดับหนึ่ง

แม้ว่าจะมีโครงการต่างๆที่จะช่วยเหลือสมาชิกที่เป็นลูกหนี้สหกรณ์มากมาย และมีขั้นตอนการพิจารณาการให้สินเชื่ออย่างละเอียดรอบคอบแล้วนั้น แต่ก็ยังมีโอกาสที่จะเกิดการค้างชำระหนี้ได้ในภายหลัง ซึ่งหลังจากที่อนุมัติสินเชื่อไปแล้วก็ควรมีการติดตามการผ่อนชำระคืนของลูกหนี้ด้วย หากลูกหนี้ขาดการผ่อนชำระหนี้ ควรรีบดำเนินการติดตามทวงถามตั้งแต่แรก เนื่องจากหากปล่อยให้ลูกหนี้ค้างชำระหลายเดือนติดกัน ลูกหนี้จะต้องชำระเงินที่ค้างพร้อมทั้งดอกเบี้ยปรับเป็นจำนวนมาก ซึ่งโอกาสที่จะได้รับการชำระคืนเงินกู้จากลูกหนี้ย่อมเป็นไปได้ยาก

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University

All rights reserved